

Forfriskende altmodisch

Publiceret 15/09/2020 i Bøger/Politik & Samfund af Torsten Bo Kristensen

NY BOG // ANMELDELSE- Merete Riisager leverer et skolepolitisk kampskrift, hvor hun på overbevisende vis får sine pointer igennem, skriver friskoleleder Torsten Bo Kristensen. Kritikken af tidens forældre bliver muligvis lidt generisk og letkøbt, men til gengæld er Riisager blandt landets skarpeste og mest vidende debattører, når hun skriver om skole og pædagogik.

Hvis Merete Riisagers nye bog *Selvbyggerbørn* var obligatorisk pensum i alle kommunale skoleforvaltninger, ville vi få en bedre skole og et bedre samfund. Bogens centrale pointer rammer præcist, hvor de skal og fremstår klare og velunderbyggede.

Riisagers analyse af tingenes tilstand er klar: I et forsøg på at forberede børnene og de unge på en verden præget af den totale dekonstruktion af systemer og narrativer, er skolen blevet en indholdsløs institution, der i alt for høj grad er fokuseret på form frem for indhold og som har druknet sine elever i udviklingstrang og frihedsmuligheder for den enkeltes læring.

**Der argumenteres så overbevisende, at man med en anden tidligere undervisningsministers ord får lyst til at udbryde:
Sådan er det jo!**

Når vores undervisningsminister fra 2016 til 2019, i sin nye bog går i clinch med den måde, vi anskuer skole på, er det måske et tegn på, at verden er af lave, men hun giver nogle meget velargumenterede bud, hvorfor vi er endt, hvor vi er.

Vi forsømmer at tage ansvar for opdragelsen af vores børn, og kristendommens værdier er ikke længere det ståsted, vores børn og unge kan sætte af fra, når de bevæger sig mod voksenlivet.

Selvbyggerbørn er en bog, der beskriver og begrundet de udfordringer og den mistrivsel de kommende generationer af voksne har i vores samfund. Udfordringer med angst, skolevægning og manglende forståelse for præmisserne i vores fælleskab. Som tidligere folketingsmedlem og undervisningsminister er der en vis tyngde bag afsenderen af budskaberne.

En velargumenteret kritik

Det er dog ikke en bog, der kan siges at være tung at læse. Man føler sig holdt godt i hånden gennem fine og velbegrundede slutninger om det senmoderne samfunds dekonstruktions effekt på ungdommen, over skolens og de voksnes manglende lyst og evne til at være tydelige voksne, til 5 konkrete bud på, hvilken medicin politikerne bør sikre, at skolen får.

Der argumenteres så overbevisende, at man med en anden tidligere undervisningsministers ord får lyst til at udbryde: Sådan er det jo!

Bogen er også et bidrag til en verserende pædagogisk diskussion, som er præget af to positioner. Den primære skydeskive i bogen er den skolepolitik, der er ført i forbindelse med folkeskolereformen personificeret ved professor Jens Rasmussen fra DPU.

I særdeleshed hudflettes den læringsmålstyrede undervisning og tanken om, at skolen skal fokusere på at lære eleverne færdigheder frem for viden og indhold. Riisager placerer sig solidt i opposition til Jens Rasmussens position, og her har hun selskab af folk som [Lene Tanggaard](#), Svend Brinkmann og Brian Degn Mårtensson.

Hun taler for dannelsens genfødsel i skolen. Der skal være mere opmærksomhed på valg af indhold fremfor valg af metode. Børnene skal gennem stoffet tilegne sig værdier og færdigheder – ikke omvendt.

I disse spalter har vi tidligere [anmeldt en bog](#) af sidstnævnte, hvor de to pædagogiske positioner bliver uddybet.

Riisagers kritik af tanken om, at skolens opgave skal være at lære eleverne at lære er spot on. Det er indsigtfuld og velbegavet analyse, der som nævnt kunne gøre god gavn i skoleforvaltningerne rundt omkring i landet.

Svaret på udfordringerne tilbyder hun også: Hun taler for dannelsens genfødsel i skolen. Der skal være mere opmærksomhed på valg af indhold fremfor valg af metode. Børnene skal gennem stoffet tilegne sig værdier og færdigheder – ikke omvendt.

Det er altmodisch og herligt forfriskende at læse hendes betragtninger om, at terperi og udenadslære skal støves af og tages ned fra hylden, som noget eleverne skal møde i skolen. Hun kalder erhvervslivets efterspørgsel af generiske kompetencer for ”fordummelsens pædagogik”, hvor man forsøger at springe hen over systematik og metode.

Nemt at opdrage andres børn

En anden skydeskive er den moderne forælder. Riisager er åbenlyst indigneret, når forældre selv forsøger at stræbe efter ungdomslivet, da den plads allerede er taget af deres børn. Hendes bog er et forsvar for ungdommen og for børnelivet, og kritiserer den manglende opdragelse og rammesætning forældre byder deres børn, hvad angår alt fra søvnvaner til skærmtid.

Her står bogen måske en anelse svagere end i kritikken af skolen. Kritik af forældre er et særdeles usikkert farvand at sejle ind i ved alle middagsselskaber, og det gøres her lidt overfladisk med enkelte nedslag hist og pist. Under læsningen af de afsnit kan man let føle sig mindet om, hvor nemt det er at opdrage andres børn.

Samfundsanalyse eller debatbog

Riisagers bog vil kunne finde masser af genklang i skoleverdenen. Mange i skolen skriger på mere frihed til lærere og ledere, som hun også gør sig til fortaler for i bogen. Problemet er, at der ikke er samme lyst til at lytte i de politiske lag, og at Riisagers pointer nyder mindre fremme i debatten der.

Bogen er et skolepolitisk kampskrift, der taler til alle med interesse for skolen og for de trivselsudfordringer, unge oplever

Hvis *Selvbyggerbørn* har som præmis at være et bud på en større samfundsanalyse, kunne den godt have haft en smule mere teoretisk tyngde. Det havde også været muligt at finde plads til det på bogens 240 sider.

Omvendt er præmissen nok nærmere, at bogen skal vække den borgerlige fløj i en debat, hvor venstrefløjen ironisk nok – i forfatterens analyse – har så meget fokus på det enkelte barns særlige behov og børnecentreret pædagogik, at fælleskabet lider under det. Er den antagelse om bogens præmis korrekt, har hun fat i noget.

Hendes grundtvigianske redningsforsøg for ungdommen overbeviser denne anmelder helt og fuldt, og bogen kunne være et godt afsæt til en egentlig bevægelse. Jeg melder mig gerne under fanerne.

Bogen er et skolepolitisk kampskrift, der taler til alle med interesse for skolen og for de trivselsudfordringer, unge oplever. Det er et velskrevet og inspirerende værk, der fortjener mange læsere.

Af Merete Riisager

240 sider, 249,95 kr.

Udgivelse: 3. september

[Merete Riisager: Selvbyggerbørn – Hvordan vi overlod en generation til at opdrage sig selv, pris: 250 kr. Sider: 240. Forlag: Kristeligt Dagblads Forlag.](#)

- TORSTEN BO KRISTENSEN
- SENESTE ARTIKLER

Oprindeligt fynbo, men nu skoleleder på Bordings Friskole i København.